

ואתחנן דור דור מנהיגיו ומנהיגיו

הרב יחיאל מיכל מונדרוביץ', מרצה בכיר

'עבר הווה ועתיד' משמשים בערבוביה. עד תשעה באב מבכים ומתאבלים על חורבנו. בתום ימי האבל מתנערים, קמים ומכריזים 'נחנו נחמו עמי', זכירת **העבר** תוך שעיטה לקראת **העתיד** עם התמקדות **בהווה**.

'ערבוביה' זו, העמדת הווה 'כשר' על אדני מסורת העבר תוך ראיית העתיד, היא בין המשימות המורכבות בעיצוב הדור, ולכל דור ה'ערבוביה' מתחדשת ומאתגרת. בכל תחומי החיים פוגשים אנו דילמות חינוכיות היושבות על ציר זה - הרצון העז לשמר את ניחוחות העבר, אך ההווה דורש את שלו, וכאשר מבינים איך ממזגים ביניהם, בין 'המורשת' לבין ה'התפתחות', נזכה גם בעתיד להתמודד כראוי ולפתור 'בעיות הזמן'.

'האם לאפשר ל'אוטומובילים' להיכנס לעירתנו?' בשאלה זו דנו תושבי ה'שטעטל' לפני 120 שנה. הסכנות רבות. סוסים נבהלים. הרעש מחריד. שמעו כי בערים הגדולות יש 'נפגעי תאונות דרכים'. חכמי העיר קבעו 'לאו מוחלט'. הציבו שילוט 'הכניסה ברכב ממונע אסורה'. פקידי הוועדה המקומית החתימו את מתושבים כי מתחייבים לנוע רק בעזרת בעלי חיים. העמידו מחסומים ומינו פקחים. המשיכו אנשי העיירה להוביל סחורתם ליריד האזורי בעגלות רתומות לבעלי חיים. התאכזבו לראות כי איחרו. כל האחרים באו מוקדם, במהירות, בכלי רכב ממונעים... מדינתם מחברת את עיירותיה למערכות מים וביוב, חוטי חשמל וטלגרמה נמתחים, אך תושבי עיירה זו דוחים את ה'קידמה'. אין כניסה למשאיות הצינורות, אופנוע הדואר לא מורשה להיכנס, אין אספקת מוצרי יסוד, מאכל ורפואה. נכון, אין תאונות דרכים! אך בעצם - אין כלום...

תיכף לאחר החורבן התנשא רבן יוחנן בן זכאי וחיידש תקנות, להשוות אורחות חיים ל'מצב החדש'. גדולי התורה 'עיני העדה' המה, כי בעיניהם הגבוהות צופים בראייה רחבה את מצב ה'הווה' בין העבר לעתיד באספקלריא תורנית, לגשר בין 'חזון' לבין 'נחמו'. כאשר יסדו גדולי הדור את 'אגודת ישראל', הצהירו שמטרתנו היא "לפתור ברוח התורה והמצוה את כל השאלות שתעלינה יום יום על הפרק בחיי עם ישראל".

שמעתי כי אחד מגדולי ישראל שליט"א עלה לנחם משפחה מתאבלת על טרגדיה נוראה, שהותירה הורים שכולים ויתומים רכים, משפחה שחוותה ל"ע שבר על שבר על שבר..."

בתוך דבריו אמר ברוח חוכמתו "החיים הם כנסיעה ברכב. על הנהג להביט קדימה. מחובתו גם ל'העיף מבט' מדי פעם במראות, לראות מה נעשה מאחוריו. אך התמקדות במראות האחוריות מבלי להביט קדימה, מסוכן...! העיניים והלב - קדימה!

ספרי החסידות והמחשבה מייחסים חשיבות גדולה לנא' בפרשתנו וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל לְבָבְךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים... אין עוד. רבינו 'בעל התניא' סובר שיש מצווה דאורייתא 'לדעת' זאת, להשכיל בייחוד האלקות בעולם. אך חלק 'מובנה' במצווה זו הוא מילת-ההמשך, וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם, כי לכל יום ידיעה מחודשת ומיוחדת!

אמת: ללא מוכניות אין תאונות דרכים. ללא אש אין שריפות. ללא מזון אין חנק. ללא ילודה אין קשיי חינוך. המרגלים חטאו בטענתם "נישאר במדבר, נאכל מן ונחיה ברוחניות. למה להיכנס לארץ? בשביל חקלאות וגשמיות?". במשנה תורה מכין משה רבינו את עם ישראל, תהיו עובדי אדמה, אך תחיו טפח מעליה. איך כן לנהוג ברכב - ללא תאונות. איך כן להכניס אש הביתה - מבלי לשרוף את הגוף ואת הנשמה.

בהצלחה בעבודת הקודש!

יחיאל מיכל מונדרוביץ'

להארות והזמנות: 123ymm@gmail.com